

*Părintele Constantin Catană de la
Sf. Mănăstire Văratec:*

Părintele Constantin Voicescu – Lumina cea din temnițele românești, timp de 14 ani

Și-mi spunea, cel într-o pomenire veșnică, Părintele Constantin Voicescu: „Sângele a curs în temnițele românești ca apa de ploaie în jgheaburi, după o vijelie neașteptată, dar puterea lui Dumnezeu și ajutorul Sfinților m-a așezat într-o răbdare și-n lumina adevărului de credință, să-mi mângâi sufletul cu dorința de bine pentru Neam și Țară.”

Da, și pe un fond de tristețe și de melancolie, mă întorc la acel itinerar spiritual, pe când Părintele Constantin Voicescu – cel care și-a împletit destinul său cu destinul unui neam, supus îndeajuns la grele încercări – venea să-și odihnească truda în Sf. Mănăstire Văratec din Jud. Neamț, în casa unei fiice de preot, profesoara Veronica Vicol – o creștină mărturisitoare, care nu s-a înstrăinat de Dumnezeu, când omenia și demnitatea i-au fost puse la încercare și care, în fiecare zi, își făcea o idee despre cum s-a schimbat lumea, după 1989, cu toate ambițiile și slăbiciunile ei, care oferă o serie de scene și o viziune ce depășește imaginația. Lângă această bătrână profesoară și Părintele Constantin Voicescu, împreună cu cei prezenți în cerdacul unei case modeste, își găseau liniștea destui tineri studenți și elevi, fii duhovnicești ai părintelui și apropiați ai doamnei profesoare – ce căutau modelele care ar fi putut să schimbe lumea și să facă lucruri extraordinare, de a influența viețile multora, pe fondul credinței și al moralității, ce se pare a fi la limită.

Și-n casa prof. Veronica Vicol l-am cunoscut pe Părintele Constantin Voicescu, pe acest martir al Crucii, care s-a luptat fățiș împotriva dictaturii și a puterii oculte, în perioada de tristă amintire, pe când instituțiile diabolice și draconice luptau împotriva demnității, libertății cât și a personalității omului, și care urmăreau cu tenacitate împlinirea planului lor. Deci, când mai peste tot în lumea noastră, oamenii

priveau masa haotică de întâmplări și încercări și consemnau unele dintre ele, să le găsească structura și să spună care sunt importante și care nu, între și printre alții, părintele integru și virtuos, c-un spirit fermecător și viu, ca un patriot, cu fibră misionară și care știa că adevărul pentru Dumnezeu și o lume liberă se cuvine proclamat cu aplomb și convins că mărturisirea în nume propriu, ca mulți alții încercați ai temnițelor românești, va învinge întotdeauna răul, și curajos în viziunea sa, și-a împletit destinul său responsabil cu destinul neamului. Trebuie să precizez însă că nu este o misiune ușoară să faci ordine în haos și nici una care să poată fi vreodată dusă la îndeplinire total sau cu succes, dar iată că Părintele Voicescu, în toată harababura de evenimente, riscându-și libertatea, a atins apogeul marilor mărturisitori și s-a concentrat pe fapte extraordinare, fără a ține seamă de consecințe. Nu era confuz și nu încerca să construiască povești din întâmplările nefaste pentru românii din perioada până-n 1989, pentru a le aduce în atenția altora. Crezul acestui slujitor al Bisericii noastre, acesta a fost: „Că nimeni nu poate fi supus vederilor politice ale altuia, fără acordul propriu”, și asta este o victorie și un spirit de rezistență, înțelegând că prietenii tăi sunt triumfurile și dragostea de Neam și Țară, și nu agoniile. Părintele Constantin Voicescu, prin răbdare și suferință, cât i-a fost dat să fie în închisoare, așa cum îmi spunea, „și-a găsit un nou teritoriu de libertate în inima lui”.

Și a înțeles că a te obosești pentru Credință, Biserică și Țara ta nu înseamnă moarte, ci odihnă aprinsă în libertatea inimii. Și eu cred că în curajul și eficiența pe care le-au arătat mărturisitorii din închisorile comuniste au stat aceste cuvinte: „Nu am nimic în lume în afară de Tine, Dumnezeule, și Tu ești viața mea.” Că n-au murit nici de foame, nici de sete, nici de frig, nici de oboseală, nici de cele multe chinuri, e suficient să înțelegem că Dumnezeu le-a fost aproape, chiar dacă unora li s-a tăiat mâna dreaptă, ca să nu se mai închine, sau au fost decapitați.

Părintele Constantin Voicescu era cunoscut de întreg soborul Sfintei Mănăstiri Văratec, fiind prezent, mai tot timpul, în cele trei biserici mănăstirești, în perioada vacanței ce o petrecea în acest spațiu binecuvântat de Dumnezeu cu rugăciune și destulă liniște. Cuvântările sale din cadrul Sfintei Liturghii erau urmărite cu interes de noi, slujitorii și maicile din Sf. Mănăstire Văratec, dar și de cei mulți credincioși prezenți la sfintele slujbe, și care se desfătau de negrăita slujire și vorbe curate ale părintelui, pe care degrabă îl și fereceau pentru cuvântările sale meșteșugite, ce ieșeau dintr-o inimă în care păcatul nu prea își găsea loc, decât grijile multe pentru cei lipsiți de lucrurile de bază cât și pentru cei mulți nesătui, mincinoși și ipocriți, care priveau cu jind la bogăție ca la idealul vieții, și acest fapt îl întrista mult și se vedea pe chipul său marea nemulțumire, spunându-mi cu durere: „Măi frate, lucrurile în țara asta nu merg deloc bine!” Deși a fost supus la grele încercări, a înțeles că cel ce iubește Adevărul va pătimi mult.

În plimbările noastre pe cărările șerpuite ale Sfintei Mănăstiri Văratec sau în curtea casei bătrânei profesoare Veronica Vicol, Părintele Voicescu îmi spunea: „Măi frate, trebuie să știi, căderea comunismului în Europa Centrală, cât și-n cea răsăriteană, ne va ajuta cumva pe noi cei care am fost puși la tăcere, pe noi cei câți am mai rămas, și pe alții de bună-credință, să descătușăm amintirile dureroase, cauzate de represiunile fără limită, exercitate de autoritățile comuniste, ca acest popor și toți cei de după noi să cunoască cu exactitate motivul real pentru care atâția intelectuali și oameni de bună-credință au fost închiși, pentru ca vorbele putrede și îndoielnice să nu cuprindă inima voastră, încurcându-vă în necunoaștere.

Deși aveți acces la tot felul de materiale informative, nu știu dacă voi, tinerii de astăzi, ați putea să vă imaginați mizeria și toată nedreptatea din universul carceral! Dar mulțumesc lui Dumnezeu Cel Bun și Milostiv, că astăzi, în sensul deplin al împreunării, rugării, am liturghisit împreună

și am putut, cu blagoslovenia Sfinției tale, ca aici, în Biserica „Schimbarea la Față” din Mănăstirea Văratec, ca iarăși să reafirm adevărurile Evanghelice și să spun Soborului de maici, cât și celor care au fost prezenți, că tăcerea, boala, foamea, setea și răbdarea îți răstignesc inima pentru Hristos, și chiar dacă sunt sub limita suportabilității, ele fac din credință singura realitate de nezdruncinat. Și eu îți spun acest lucru din propria experiență, și nu-ți spun aceasta ca o văicăreală, ci pentru a înțelege mai bine, mai exact MISTICA SUFERINȚEI din închisori.” Și-am înțeles eu, din vorbele sale, că a face închisoare pentru mărturisirea Adevărului și a Credinței nu este un lucru rușinos, căci numai păcatul este rușine și pe acesta obișnuiește a-l face omul absorbit de țelurile sale, și nu ia în calcul dreptatea lui Dumnezeu, care este mai presus de toate, în viață.

Și am în inima mea această întrebare: Oare să fi fost atunci slobozit de Dumnezeu „vreme de mucenicie” și „de cununi”? Eu cred, cu adevărat, că cel credincios și cu dragoste de Dumnezeu trăiește în toate epocile climatului prigoanelor și al muceniei, dar fiecare înțelege, pe cât îi este dat să înțeleagă, pentru că foc este dorința firii, foc nestins și neîntrerupt... niciodată nu se opresc armele în acest război... neîntreruptă este lupta, pentru ca și cununa să fie strălucitoare. Că Părintele Constantin Voiescu o luptă pentru mărturisirea Adevărului a fost, și după ce a ieșit din închisoare și pe unde ajungea, avea dispoziția adevăratului mărturisitor, plin de curaj, își arăta mereu starea de pregătire pentru a înfrunta minciuna, și eu cred că îndrăzneala părintelui de a fi relatat fapte și întâmplări ce țineau de domeniul trecutului, fără nicio reținere, era o dovadă clară a faptului, că era bineplăcut lui Dumnezeu.

Pe Părintele Constantin Voiescu îl știam de pe vremea când eram student la Facultatea de Teologie din București, pe atunci părintele lucra la tipografie – însă aici, la Văratec, l-am cunoscut suficient de bine, și doar aici mi-a vorbit despre atâtea lucruri bune și rele din viața lui, de parcă ne-am fi

cunoscut de-o viață, era foarte deschis și direct în tot ce-mi povestea, aducând în prim plan amintiri dureros de dramatice, din timpul cât a fost în închisoare, cât și despre falsa tranziție spre democrație spunând: „Părinte dragă, poporul român, țara asta unde au curs atâtea sânge și atâtea lacrimi, greu va ieși din starea de criză generală în care se află, căci Revoluția din decembrie 1989 a fost o revoluție furată, cu dezinformări și minciuni sfruntate, pentru a înșela opinia publică, în scopul păstrării puterii – plecând unii și venind alții, cu acțiuni curajoase și insistență propagandă demențială, că de aceea țara și poporul vor rămâne ceea ce au fost, cu toată frământătura lăuntrică și incertitudine, ai să trăiești și ai să vezi, că este nevoie de altceva pentru binele acestei țări, unde cei fără de număr, cu riscul de a-și fi pierdut tot ce mai aveau, chiar și viața, mai toți în adânc de mormânt, se pare că n-au odihna liniștită. Și-ți mai spun, că pentru evenimentele din decembrie 1989 nu sunt entuziasmat, ci mai degrabă îngrijorat, având în vedere că propaganda calomnioasă se va întehi și mai mult, iar grija pentru ziua de mâine va apăsa multe suflete și tinerii țării vor pleca fără regret în toate colțurile lumii, pentru un trai mai bun și o cât mai liberă exprimare. Deci, o lume deznădăjduită va lua calea pribegiei. Da, Părinte Catană, în perioada asta, în care am intrat, vor fi multe dificultăți la care românul nu va rezista, oricât va sfida primejdia în situație extremă, regimul stupid care este, va urma programul impus pentru tot românul. Și Părintele Iustin, în discuția pe care am avut-o cu câteva zile în urmă, îmi spunea: „Părinte Voicescu, noi în pușcărie adesea vorbeam despre valoarea omului în preț de suflet, și noi am scos din vistieria cea bună a inimii noastre, așa cum am crezut: iubirea simțitoare, devotamentul spiritual de sacrificii pentru noua generație din țara noastră. Oare, cei ce vor fi după noi își vor aduce aminte de jertfa noastră, de răbdarea noastră, de mărturisirea Adevărului Credinței, adevărata comoară care ar trebui să sălășluiască în inima lor? Dar ai să vezi Sfinția ta, că necazurile, nevoile, supărările le vor smulge

din inimă dragostea de Neam și Țară. Și asta pentru că, pe comoara și fericirea lor, se vor așeza iubitorii de vrajbă, hrăpăreții, necinstiții și impostorii, care vor smulge elogi cu nerușinare de la acest popor nefericit și condamnat în fiecare zi, sub diferite forme și cu o supraveghere specială, lipsiți totalmente de bunăvoință, de înțelegere și dragoste, că vor ajunge să plătească și fumul ce iese pe casă din sobă. Este trist ce spun, dar așa va fi!”

Eu, uitându-mă mirat la tot ceea ce-mi relata părintele, mă întrebă mirat: „Ce anume nu înțelegeți?” Și continuă să-mi spună: „Eu cred, părinte dragă, că Părintelui Iustin Pârvu Dumnezeu îi descoperă lucruri și fapte ce se vor întâmpla, e o mare taină și cu el! Măi, frate, eu îl știu din pușcărie și i-am cunoscut profund sentimentul de trăire duhovnicească; el nu și-a țipat durerea și nici nu și-a chiuit bucuria, doar o singură dată l-am auzit spunându-mi, în chilia sa: „la nevoie, Dumnezeu pune și durere în trup ca să te audă mai bine când strigi către El.” Toate aceste vorbe, spuse de Părintele Constantin Voicescu, duc la înțelegere că dânsul a fost un mare apropiat al Părintelui Iustin, sub mâinile căruia și-a aplecat capul să fie binecuvântat.

Părintele Voicescu, foarte grăitor și conștient de toate cele pe care le analiza și le explica, îmi spunea și acest lucru, că Părintele Iustin Pârvu diferă de ceilalți monahi ai Ortodoxiei, îmi vorbea despre părintele ca despre un sfânt, despre preoția lui mântuitoare, despre slujirea lui caldă și atât de lucrătoare, despre superioritatea lui în trăire incomparabilă, despre truda și povara lui, despre bucuriile sale duhovnicești, despre izbânda și sacrificiul lui. Dar, despre suferința, durerea lui sufletească, despre cele multe neajunsuri din viața lui, evita de a mă așeza în norul supărării și al nedumeririi mele, mă proteja pentru a nu mă risipi în neliniște, deși îl simțeam că avea o hipersensibilitate la tot ce este urât și rău în țara asta. Din confesiunile sale făcute mie, cu multă sinceritate și umilință și obidă sufletească, am înțeles eu, că pentru dânsul luptele duhovnicești îi aduceau primenirea într-o iubire

adevărată pentru cele creștinești, căci vrednicia de învățător și vrednicia de preot sunt mari, cum de fapt spune și Sf. Ioan Hrisostom: „că noi (preoții) suntem soli ai lui Dumnezeu către oameni”. Într-o predică spusă la Biserica Sf. Ioan din Văratec, printre altele, părintele a mai spus: „În lumea asta se păcătuiește mult, dar lumea nu știe sau nu vrea să știe că păcatele ei dor pe Iisus, și chiar dacă ne vom sui pe culmea virtuții, ne vom mântui, datorită milei lui Dumnezeu”.

După slujba de priveghere dintr-o sâmbătă seara din vara anului 1991 l-am rugat să-mi spună: care este poziția înaltelor fețe bisericești față de preoții care au fost închiși și dacă au vreun mesaj de recunoștință, că și-n închisoare au fost mărturisitori și apărători ai Cuvântului lui Dumnezeu și că, dintr-o motivație curată, cinstită și vrednică pentru Biserică, Neam și Țară, pușcăria nu i-a înfricoșat și nu le-a slăbit puterea sufletească?

Părintele Constantin Voicescu mi-a răspuns: „Părinte, în privința asta, aș avea multe de spus, dar cred că n-are rost să-ți mai încarc și sufletul sfinției tale, vorbindu-ți despre atitudinea superiorilor noștri față de acei preoți care au fost închiși și au avut curajul să depună mărturia lor de Credință a unei Ortodoxii, oarecum paralizate de către comunism. Știu că ai activat o vreme ca preot slujitor și mare eclisiarh al Catedralei Patriarhale de la Roman și ai fost un apropiat al Episcopului Eftimie, și eu cred că știi bine care a fost și este poziția lor față de noi. Dar vreau să-ți spun că Patriarhul Iustinian a avut față de mine o atitudine binevoitoare, de înțelegere, și m-a scos din zbuciumul extraordinar în care mă aflam, și cunoscându-mi situația m-a angajat în cadrul Patriarhiei și așa mi-am regăsit cumva identitatea și liniștea sufletească în Dumnezeu și Biserică, pentru familia mea. Și aici, la Biserica Sapienței din București, unde slujesc, am bucuria în jugul cel bun al lui Hristos, Mântuitorul nostru. Ei, și acum ce vrei să-ți mai spun? Da, fratele meu, a fost o perioadă grea, fiind considerați, noi cei care am făcut închisoare, modele proaste (legionari) și mai tot timpul am

fost sub observație și cred că și acum mai suntem, dar la bisericuța mea în care slujesc, după cum ți-am spus, am destulă liniște și deștelenesc multe suflete tinere, care au nevoie de normalitate și-mi cer sprijin pentru ispășirea din păcatele grele ale conștiinței lor și eu trebuie să ajut, în sensul deplin al cuvântului. Dar, cum îți spuneam, zavistuiitorii ne-au urât și încă ne mai urăsc, dar noi trebuie să ne lucrăm în inima smerită, mântuirea, căci duhul umilit ne cere Dumnezeu și nu slava deșartă, pe care o caută unii și alții.

În închisoare, am fost condamnați la tăcere și să negăm Adevărul și am fost persecutați până la paralizarea gândirii, dar credința ne-a ajutat și pe unii și pe alții, ca, după ieșirea din pușcărie, să slujim cu același duh adevărul preoției creștine, cu harul lui Dumnezeu, în care se găesc greutatea, dimensiunile, înălțimea, bogăția și datoria care, laolaltă, ne dau vrednicia noastră și triumful în triumful lui Hristos, care ne înobilează și ne deschide calea spre veșnicie. Și trebuie ca, Sfinția ta, să mai știi că în viață se cere să lupți și să rabzi, căci miile de martiri și de mărturisitori, prin exemplul lor, ne stau în față, spunându-ne că în suferință și cu sânge au deschis vieții omenești privirea înspre zarea celor veșnice, înspre Dumnezeu. Așa că, mărturisitorii și martirii din temnițele românești, că despre ei vorbim, au înțeles și au crezut că viața omenească, cu bune și cu rele, nu este o scânteie efemeră și enigmatică în haos, după cum cred unii, ci este o existență ca destin spiritual în veșnicie, în care se integrează, cu preț de suflet și cu rost dumnezeiesc, căci și Hristos Mântuitorul, în acest sens, ne-a spus: „În lume, necazuri veți avea, dar îndrăzniți, Eu am biruit lumea!” (Ioan XVI, 33).

Părintele Constantin Voicescu, așa cum l-am cunoscut, din discuțiile avute, am constatat că slujirea Bisericii și dragostea de Neam și de Țară i-a fost idealul sfânt, până la sacrificiu, într-o manieră care nu a părut niciodată forțată. Acest mărturisitor de vrednică pomenire, care a plecat la cele veșnice, mai înainte de a împlini vârsta de 74 ani, a slujit la

Altarul lui Hristos, nu cu responsabilitate profesională, ci cu umilință, cu smerenie, cu o distinsă verticalitate de mare susținător al tradițiilor istorice spirituale, și a adoptat cu perspicacitate atitudini ce au permis dialogul și construirea consensului, în jurul unor mari teme, fiind bun dogmatist, moralist și un neîntrecut istoric, fiind foarte căutat și apreciat de către intelectuali și studenți, pentru spiritul său deschis către valorile autentice ale neamului.

A fost un mare duhovnic care, prin ținuta și atitudinea sa, și-a alcătuit un portret de neuitat pentru toți cei care l-au cunoscut, l-au știut și i-au apreciat frumusețea spirituală, inteligența sa morală și eroismul cu care a rezistat tuturor tentativelor de represiune sau discriminare, care sunt un fapt obișnuit în lumea noastră, plină de păcat.

Părintele Constantin Voicescu se lasă cu toată greutatea peste lucrul bine făcut, cu o ținută impunătoare, pasul hotărât, reușea cu ușurință să-ți deslușească neînțelegerile vieții. Deși preot, la fel ca mine, totuși între noi era o mare distanță prin experiența sa de viață, prin răbdarea vădită, prin milostenia sa fără opreliște cu cei săraci și orfani, pe care numai dânsul îi știa. Succesul său nu-l bucura, însă satisfacția sa interioară era în toată plinătatea doar atunci când vedea pe chipul celor ajutorați mulțumirea, acoperindu-le goliciunea sufletului și a trupului. Având conștiința enormei sale responsabilități, un sentiment de nedumerire îl cuprindea atunci când fiii săi duhovnicești, în nerăbdarea lor febrilă, alunecau în neorânduială, și-mi spunea: „Vezi pe tineriiăștia ai mei, merg la biserică dimineața și seara, aprind lumânări, fac metanii, dar nu înțeleg cum se obține trăirea dreptății lui Hristos. Ei nu știu că regulile etice pot fi, într-adevăr, aflate din planșe, iar idealurile morale din Evanghelie. Dar vina este și a noastră, a preoților, că trăim în ticăloșia lumii, și uităm adesea în cuvântările noastre de prioritatea moralei. Dragă, oamenii se zbat, suferă, încearcă să pătrundă pe cât pot de a înțelege esența religiei, a Ortodoxiei, iar noi limpede, direct și pe înțeles, le vorbim despre problemele administrative ale

Bisericii. Sfinția ta nu vezi că pe ușile multor biserici găsești programul cât ține Sf. Liturghie, numărul de telefon al preotului și îndemnul: „Vă rugăm, ajutați Biserica!”? Ce părere ai, asta-i pastorația, asta-i centrarea asupra doctrinei Ortodoxiei, aceasta-i virtuoașă slujire a creștinului? A-ți împărți gândurile umane în rubrici nu e o pastorație de jertfelnicie în Ortodoxie! „Da, e timpul să cugetăm asupra acestui lucru, de fapt nu este vorba de o criză a teologiei, ci este o criză chiar înăuntrul nostru și, cât timp noi, preoții, nu ne vom demonstra autenticitatea, nealterabilitatea etc., nu vom convinge pe nimeni că preoția înseamnă slujire și nu boierie.” Da, așa spunea marele teolog, Arhidiaconul Ioan Ivan, fost director al Seminarului Teologic de la Mănăstirea Neamț: „Preoția înseamnă jertfire și nu boierie.” Fie toate bune, însă ce folos dacă toate aceste lucruri nu sunt bine făcute. Întâlnim destui oameni care se lasă de creștinism și nu din motiv că ar fi găsit o altă religie superioară decât cea a Ortodoxiei, ci pentru că sunt dezamăgiți de ceea ce văd și aud, deși situația nu e clară pentru toți. Unii dintre cei care vor citi acest material poate vor spune: Destul cu logica! Noi ne uităm la viață, exact la viața care ne stă în fața ochilor, pe care o trăiesc contemporanii noștri. Dar și marele duhovnic al vremii, Părintele Constantin Voicescu, care provoca pe creștini la Răscumpărare, la Mântuire, la Renaștere, la Înnoire, sub puterea lui Dumnezeu, cerea oamenilor o schimbare în gânduri, simțiri, atitudini, ca românii să nu mai rămână cum au fost. Părintele nu accepta jumătăți de măsură, de aici și curajul de a fi urmărit și criticat greșelile puterii și abaterile de la normele legale și de la morala creștină, cum de altfel în vara anului 1998, în cuvântul său de învățătură, la Mănăstirea Văratec, spunea: „Pe cei care ne conduc Țara, să-i ajutăm cu rugăciunea, ca să fie morali, să aibă comportament față de ei înșiși, față de semeni, față de Dumnezeu și dincolo de orice, să acționeze în limitele legii și să nu subjuge rațiunea umană, să aibă simțul măsurii și al echilibrului, în tot ceea ce fac, și să aibă dragoste de Țară și popor.”

